

דצמבר 2007

ISRAEL-EU BUSINESS INFORMATION SHEET

גיליון מס' 24 של העלון

יחסי ישראל האיחוד האירופי

קידום שדרוג היחסים עם האיחוד האירופי ממתין לנשיאות של צרפת

הדיונים על שדרוג יחסי ישראל עם האיחוד האירופי אינם מתקדמים. "קבוצת חשיבה" משותפת לא התכנסה בסוף השנה שעברה. בנציבות האיחוד האירופי פועלים לכנס את הקבוצה הזו בחודש יוני, אבל במשרד החוץ רוצים שהיא תתכנס במחצית השניה של 2008, כשצרפת תכהן כנשיאה התורנית של האיחוד האירופי, ואז מצפים שהצרפתים יסייעו בשדרוג היחסים.

הערכת מצב שנעשתה במשרד החוץ העלתה, כי אין לצפות ששדרוג היחסים עם האיחוד האירופי יזכה לטיפול מצד סלובניה, המכהנת כנשיאת האיחוד האירופי. סלובניה מעניקה עדיפות לשורה של נושאים שיש לה ענין בהם, אבל לא כוללים את שדרוג יחסי ישראל עם האיחוד האירופי. לכן, מעדיפים בישראל להמתין כמה חודשים עד שהנשיאות תעבור לידי צרפת, כאשר נשיא צרפת ניקולא סרקוזי יכוון את המהלכים של האיחוד האירופי.

בשלב זה, ירכזו את המאמצים לקידום ההצטרפות של ישראל לסוכנויות אירופיות ולתכניות של האיחוד בתחומים בעלי ענין משותף. יבחנו ההצטרפות לכמה סוכנויות ותוכניות אירופיות.

התכנסות הפורום העסקי ביוני בברלין

מליאת הפורום העסקי הישראלי-אירופאי תתכנס ב-17 ביוני בברלין. במסגרת זו יסקרו את עבודת הפורום הזה בחודשים האחרונים ויגבשו את תוכנית הפעולה לשנה הקרובה. למפגש בברלין יוזמנו אנשי עסקים בכירים מאירופה.

יוסי ורדי, היו"ר הישראלי של הפורום, דאג לחיזוק הנציגות הישראלית בפורום הזה. צורפו גם דן פרופר, יו"ר חברת אסם, צבי זיו, מנכ"ל בנק הפועלים, ואלפרד אקירוב, יו"ר חברת הנדל"ן אקירוב. גם היו"ר האירופי של הפורום, ד"ר מאתיאס דופנר, מנכ"ל קבוצת אקסל שפרינגר, מתחזק את הנציגות האירופית בפורום.

המפגש הראשון של הפורום העסקי הישראלי-אירופאי היה בתחילת נובמבר בת"א. היה זה במהלך ועידת ראש הממשלה ליצוא, כאשר ניתן האות לפעילות של הפורום הזה, וזאת לאחר דחיות שנמשכו קרוב לשנתיים.

7 מדענים מהטכניון ברשימת המדענים המבטיחים באירופה

שבעה מדענים צעירים מהטכניון נמצאים ברשימת 300 המדענים המבטיחים של האיחוד האירופי. כל אחד מהם יקבל מענק בסכום ממוצע של מיליון יורו לחוקר. זהו המספר הגבוה ביותר בארץ של מדענים ממוסד אקדמי אחד, אשר נכנסו לרשימה היוקרתית וזכו במענקי המחקר הגבוהים.

זו התוכנית הראשונה שבמסגרתה מממן האיחוד האירופי מחקרים אינדיווידואליים פורצי דרך. עד כה, מימן האיחוד האירופי בדרך כלל רק שיתופי פעולה מדעיים, תעשיות ושיתופים אחרים.

ברשימת 200 הזוכים הראשונים, מופיעים ארבעה חוקרים מהטכניון - ד"ר אהרון בלנק, ד"ר דבי לינדל, ד"ר אלדד פישר, וד"ר שחר מנדלסון. ברשימת 300 הזוכים של האיחוד האירופי, שטרם אושרה רשמית, מופיעים שלושה מדענים נוספים מהטכניון.

מה מתבשל בבריסל?

משבר הסאבפריים מחייב יתר תיאום בין המפקחים על הבנקים באיחוד

המשבר בשוק האשראי והמחיקות הגדולות של בנקים בארה"ב ובאירופה הועלה בהתייעצויות דחופות שקיימו במוסדות האיחוד האירופי. הם הגיעו לשורה של מסקנות, שבין היתר, שיש להגיע ליתר תיאום בין המפקחים על הבנקים ושוקי ההון, מאשר היה מקובל עד כה.

בבריסל מוצע להקים צוותים של המפקחים על הבנקים ושוקי ההון. במסגרת הצוותים האלה יחליפו מידע, ידונו בסיכונים ויגיעו לתיאום לגבי המדיניות שתינקט לגבי קבוצות בנקאיות הפועלות ברחבי אירופה ולא רק במדינה אחת. עד כה, הניסיונות להגביר את התיאום בין רשויות הפיקוח במדינות האיחוד לא הצליחו.

גם בצרפת ובאיטליה הועלתה התביעה שתוקם סוכנות פיקוח אירופית. בידי הסוכנות הזו, יפקדו הסמכויות לפקח על הבנקים ושוקי ההון ברחבי אירופה

סלובניה מתאמת עם צרפת

סלובניה נכנסה בינואר לתפקיד של הנשיאה התורנית של האיחוד האירופי. היא המדינה הקומוניסטית הראשונה המחזיקה בתפקיד הזה, למרות שהיא חברה באיחוד רק שלוש שנים. מציינים, שיש משהו סמלי בנשיאות הסלובנית. היא הייתה הראשונה מיוצאות יוגוסלביה שהכריזה על עצמאותה. השלטון המרכזי בבלגרד, בשלטונו של סלובודן מילושביץ', ניסה למנוע את המהלך בכוח, אבל נכשל.

סלובניה מחזיקה בתפקיד הנשיאה התורנית בתקופה קריטית, כאשר נושא קוסובו מגיע להכרעה ותהליך האשרור של אמנת ליסבון צריך להסתיים במחצית השנה הקרובה. לקראת קבלת התפקיד, התייעצו הסלובנים עם האירים, אשר כיהנו בנשיאות בשנת 2004, ותפקודה של אירלנד נחשב כמוצלח. האירים גורסים, שדווקא למדינה קטנה יש יותר סיכוי להצליח.

סלובניה מתייעצת עם צרפת שתחליף אותה בנשיאות בראשון ביולי, והסלובנים מסתמכים על שירות החוץ הצרפתי במדינות בהן סלובניה אינה מיוצגת. יש הגורסים בבריסל, שלמעשה סלובניה הינה חיל החלוץ לנשיאות הצרפתית, ע"י כך שמאפשרים לנשיא צרפת ניקולא סרקוזי לקדם את הפרויקטים הקרובים לליבו, כמו הכוח הצבאי האירופי וטיפול שונה במדינות אגן הים התיכון.

מדינות האיחוד תובעות סמכויות נוספות ל-EUROJUST

המדינות החברות באיחוד האירופי תובעות להעניק יותר סמכויות ל-EUROJUST, הארגון החוקר ומגיש תביעות ביחס לפשעים בין המדינות. הסמכויות הנוספות יאפשרו לגוף הזה לבצע חיפושים ולהוציא צווי מאסר כאשר מדובר בחקירה של פשעים חמורים.

על פי הדרכתובה החדשה, תהיה גישה למדינות החברות למאגרי מידע על פשעים מקומיים, מאגרי ד.נ.א. ומאגרים אחרים שכוללים מידע הנדרש למשטרות כדי לבצע את העבודה. פקידים בבריסל הביעו הסתייגות מהניסוח של ההצעה הזו, והם טוענים כי היא כוללת סתירות שונות.

ההצעה הוגשה למוסדות האיחוד ע"י צרפת ו-13 מדינות נוספות. היא כוללת את סלובניה המכהנת כנשיאה התורנית של האיחוד האירופי.

מתחזקת התמיכה בבלייר לנשיאות האיחוד האירופי

גוברת התמיכה במועמדותו של טוני בלייר, ראש ממשלת בריטניה לשעבר, לתפקיד הנשיא הקבוע הראשון של האיחוד האירופי. בלייר נהנה במיוחד מהתמיכה של נשיא צרפת ניקולא סרקוזי, וצפויה לו תמיכה של ראשי מדינות נוספים במועמדות הזו. התפקיד נוצר על פי האמנה האירופית החדשה שנחתמה בליסבון בסוף השנה שעברה. אם המדינות החברות באיחוד יאשררו את האמנה הזו במהלך 2008, מעריכים שמשרת נשיא אירופה תאוייש כבר ב-2009.

בלייר השתתף בוועידת מפלגת השלטון בצרפת (UMP) ופרש את חזונו על הדמוקרטיה האירופית. הוא הביע תמיכה בעבודה משותפת, אשר תועיל למדינות האיחוד האירופי הרבה יותר מאשר המשך פעילותן בנפרד. הוא הוסיף, כי מהותה של אירופה אינו שמאל או ימין, אלא עתיד ועבר, חוזק וחולשה.

דיפלומטים להשכרה בבריטל

בצד הלוביסטים הרבים הפעילים בבריטל, יש שירות חדש המוצע למדינות ולארגונים הלא מוכרים ע"י מוסדות האיחוד האירופי והוא של דיפלומטים בדימוס. הם התארגנו לשירות המסייע לממשלה ולארגונים. בין הלקוחות של השירות הזה נמצאים ממשלות קוסובו, צפון קפריסין, מערב סהרה וסומאלי.

הדיפלומטים לשעבר מספקים ללקוחות שלהם מידע משמעותי שאחרת אין להם גישה אליו. בנוסף, הם מיעצים באיזה אסטרטגיה לנקוט כדי להציג את טיעוניהם בזירה הבינלאומית. העבודה מתבצעת על בסיס הניסיון שצברו בעבודתם הדיפלומטית במשך שנים רבות.

הארגון אינדיפנדנט דיפלומט פועל כארגון ללא מטרות רווח. הוא גובה תשלום חלקי עבור השירות הזה. הודגש, שהארגון מוכן לטפל רק בממשלות ובארגונים הפועלים בדרכי שלום.

מה קורה באיחוד?

שוק אשראי כלל אירופי

האם אירופה נמצאת על סף מהפכה בשוק האשראי הצרכני? גוברים הסיכויים שמהפכה כזו תתרחש במהלך התקופה הקרובה. חברי הפרלמנט האירופי הביעו תמיכה בהסרת החסמים הגיאוגרפיים על חיפוש אחר הלוואות צרכניות נוחות. המטרה שתפתח תחרות על מתן הלוואות במדינות האיחוד האירופי, כאשר גיוס הלוואות לא יתמקד במדינה בה מתבצעת הרכישה של המוצר. הכוונה שהצרכנים ישלמו ריבית נמוכה יותר על הקניות האלה, בהשוואה לשיעורי הריבית הנהוגים כיום.

למרות שאירופה היא שוק אחיד, הרי לא התפתח שוק אירופי לאשראי. עדיין רק אחוז אחד מהאשראי הצרכני של 800 מיליארד יורו נעשה ברחבי האיחוד האירופי. נציב הצרכנות של האיחוד האירופי, מגלנה קונבא, מציין ש"כיום לנסות להשוות גיוס הלוואות ברחבי אירופה, זה כמו לנסות להשוות בין תפוחי עץ לאגסים".

כיום שיעורי הריבית על אשראי צרכני שונים ב-27 מדינות האיחוד האירופי. שיעורי הריבית נעים בין 6% בפינלנד ל-12% בפורטוגל. לכן, רוצים לשנות את התקנות ביחס לגיוס הלוואות למימון עסקות צרכניות.

בהתאם לתקנות החדשות, יחייבו הלווים לספק לצרכנים את כל העובדות והנתונים בפורמט אחיד בכל מדינות האיחוד האירופי. בנוסף לשקיפות רבה יותר, התקנות ייקבעו את הזכויות של הצרכנים בלקיחת הלוואות אלה, שחלק הגדול מנוצלים לרכישת מכוניות או נסיעות לחו"ל.

הפרלמנטים של מדינות האיחוד האירופי יצטרכו לאשר את התקנות החדשות. המטרה היא ליישם את התקנות האלה בשנת 2010.

המשבר העולמי פוגע בצמיחה של גרמניה

המשבר העולמי פוגע בצמיחה של גרמניה. לפי הדו"ח של משרד האוצר הגרמני צופה, כי המשק הגרמני, הגדול במשקים המרכיבים את האיחוד האירופי, יצמח בשנת 2008 בשיעור של 2% בלבד, לעומת תחזית צמיחה קודמת של 2.4%. לפי נתוני הדו"ח, הצמיחה של המשק הגרמני בשנה החולפת הסתכמה בשיעור של 1.8% בלבד.

מתברר מהדו"ח, שהיצוא הגרמני, הידוע כמנוע הצמיחה של הכלכלה הגרמנית, יינזק בעתיד. הפגיעה ביצוא נובעת מחוזקו של היורו בעיקר מול הדולר ומחירי הנפט הגבוהים.

על פי הדו"ח, דווקא מצבו של שוק העבודה נראה טוב יותר. התחזית היא על תוספת של 300 אלף מקומות עבודה חדשים שיווצרו בשנת 2008. המשמעות היא, שתחול ירידה במספרם של מחפשי עבודה מ-3.78 מיליון מובטלים ל-3.5 מיליון מובטלים בלבד.

הנציבות חוקרת התנהגות מיקרוסופט

נציבות האיחוד האירופי החליטה לפתוח בחקירה נוספת נגד ענקית התוכנה מיקרוסופט, הפעם בחשד להתנהגות לא תחרותית בשוק דפדפי האינטרנט. החקירה מתנהלת ביחס לחשד של הפרת חוקי ההגבלים העסקיים של האיחוד האירופי.

החקירה החדשה נפתחה בעקבות תלונה שהגישה יצרנית דפדפן האינטרנט הנורבגית אופרה. הנציבות מציינת, כי מהתלונה שהוגשה מתברר כי התנהגות מיקרוסופט גורמת נזק מתמשך לתחרותיות, במיוחד נוכח טכנולוגיות חדשות שמיקרוסופט שילבה בדפדפן שלה, אשר צמצמו את התאמתו לתקני קוד פתוח באינטרנט, ובכך פגעו בתחרות. בנוסף, הנציבות מנהלת חקירה נוספת ביחס לסוגיית הקישוריות בין המחשבים. לפי החשד, מיקרוסופט לא סיפקה כנדרש מידע המאפשר לספקיות תוכנה אחרות ליצור מוצרים שיוכלו לפעול ביחד עם מערכת ההפעלה חלונות של מיקרוסופט.

רק בספטמבר 2007 דחה בית המשפט העליון האירופי את ערעורה של מייקרוסופט בגין פסיקת רשות ההגבלים העסקיים של נציבות האיחוד האירופי. נקבע, כי מיקרוסופט ניצלה לרעה את נתח השוק שלה במערכות ההפעלה למחשבים אישיים, המגיע ל-95%, לפגיעה במתחרות קטנות יותר בתחומים אחרים.

הוקם מכשיר למימון פרויקטים טראנס-אירופאים

נציבות האיחוד האירופי ובנק ההשקעות האירופי (EIB) חתמו על הקמת מכשיר למימון רשת פרויקטים תחבורתיים טראנס-אירופאים. שני הגורמים העמידו לרשות המכשיר סכום של מיליארד יורו, חצי מיליארד יורו מכל שותף, שיתמכו בהשקעות כוללות של 20 מיליארד יורו בפרויקטים התחבורתיים.

המכשיר, הידוע כ-LGTT, הוא פיתוח של מכשיר פיננסי חדש, אשר פותח ע"י הנציבות והבנק. המטרה היא להגביר את המעורבות של הסקטור הפרטי בפרויקטים תחבורתיים גדולים באירופה. נקבעה תיקרה להשתתפות בפרויקטים ע"י המכשיר החדש שהוא 200 מיליון יורו לפרויקט.

צעדי האיחוד לקיצוץ בגזי החממה שמסכנים את התעשייה הגרמנית

גרמניה מזהירה את נציבות האיחוד האירופי שהתוכנית לקצץ בפליטת גזי החממה מסכנים חלקים מהתעשייה הגרמנית וגם התעשייה האירופית. גרמניה לוחצת, שהתוכנית תיבחן מחדש ולא תפגע בתחרותיות של התעשייה.

השר הגרמני לאיכות הסביבה, סיגמר גבריאלי, הגיש תזכיר של חמשה סעיפים התוקף את תוכנית הנציבות. הוא שולל את הכוונת התוכנית לקבוע יעדים למדינות האיחוד, סביב היעד של קיצוץ בשיעור של 20% בפליטת גזי החממה בשנת 2020, בהשוואה למצב שהיה בשנת 1990. הוא תובע לבחון מחדש את שורת הצעדים שהנציבות של האיחוד עומדת לקבל בזמן הקרוב.

השר הגרמני גם מחזיק בדעה כי היעד של 20% בקיצוץ בפליטת גזי החממה הוא קטן מדי. לדעתו, יש לקבוע יעד של 30% בתחום הזה, כפי שנקבע בוועידת האו"ם לאיכות הסביבה.

האיחוד חוקר חשד לקרטל בשוק התרופות

האיחוד האירופי פתח בחקירה ביחס לחשדות לעסקאות בלתי חוקיות וניצול לרעה של פטנטים שהגבילו את התחרות ופגעו בצרכנים. נלי קרוס, הממונה על תחרות הוגנת בנציבות האיחוד, ציינה כי הרגולטורים חושדים שחברות התרופות תכננו לפגוע בתחרות ולעכב הפיכה של חלופות גנריות לתרופות חדשות וזולות יותר.

חוקרים של האיחוד האירופי פשטו על משרדי חברות פרייזר, גלאקסו-סמית' קליין, אסטרה זנקה, ג'ונסון אנד ג'ונסון, מרק וסאנופי-אבנטיס. במהלך הפשיטה, נאספו מסמכים רבים שיסייעו בקידום החקירה נגד חברות התרופות.

המטרה של החקירה, ציינה הממונה על תחרות הוגנת בנציבות האיחוד, היא להבטיח שממשלות וצרכנים יקבלו יותר מוצרים חדשים בתמורה לכסף. זאת בהתאם למדיניות של ממשלות באירופה לצמצם את ההוצאה על ביטוחי הבריאות. כיום האירופאים מוצאים כ-200 מיליארד יורו בכל שנה על תרופות, שמשמעותו כ-400 יורו לאדם בכל שנה. לכן, מדיניות האיחוד היא לעודד פיתוח מוצרים חדשים, כולל תרופות גנריות זולות.

גרמניה תובעת לבחון חוקיות סגירת מפעל נוקיה

ממשלת גרמניה פנתה לנציבות האיחוד האירופי לבדוק את חוקיות החלטת חברת נוקיה לסגור את המפעל לייצור אוזניות בבוכוס שבצפון ריין-ווסטפליה ולהקים מפעל חדש ברומניה. הדרישה של גרמניה היא לבדוק אם ההעברה הזו מתבצעת במימון קרנות של האיחוד מתוך מטרה להעביר את המפעל למקום שההוצאות נמוכות יותר מאשר בגרמניה.

נוקיה החליטה על סגירת המפעל בגרמניה באמצע השנה. היא נימקה את הצעד הזה בכך, שהייצור בגרמניה פוגע בתחרותיות של החברה. בעקבות הודעה זו, החלה ממשלת גרמניה בדיונים עם נוקיה, והיא נכונה לנהל שיחות אינטנסיביות, אם נוקיה תחליט לבצע הערכה מחדש של החלטתה.

מושל המחוז של צפון הריין-ווסטפליה יורגן רוטגרס, טוען כי נוקיה ניצלה את הסובסידיות הממשלתיות שניתנו לה. הוא טוען, שההחלטה על סגירת המפעל במחוז שלו נתקבלה זמן קצר מאד לאחר תום תקופת ההתחייבות הנובעת מהסובסידיה. לכן, רוטגרס מתכוון לפעול להשיב את כספי הסיוע של 60 מיליון יורו שניתנו ע"י המחוז לנוקיה. זאת בנוסף למענק של קרוב ל-28 מיליון יורו שניתנה ע"י ממשלת גרמניה.

מיסוי באיחוד האירופי

האיחוד מאיים להטיל מס על יבוא פלדה מסין

נציבות האיחוד האירופי איימה להטיל מס על יבוא פלדה מסין, הנמצאת בשימוש בענף הבנייה במדינות אירופה. הטלת המס נועד להגן על יצרני הפלדה האירופאים, ובהם ארסלור מיטאל, מיבוא של פלדה זולה מסין, אשר מציפה את השווקים.

נציבות האיחוד האירופי בוחנת אם מפעלי הפלדה הסיניים מוכרים את הפלדה במחירי היצף, מתחת למחיר העלות, במטרה להשיג נתח משמעותי משוק הבנייה האירופי, ומה היקף הנזק שנגרם לתעשיית הפלדה באירופה.

הבדיקה תסתיים תוך תשעה חודשים. על פי הממצאים יוחלט אם להטיל מס שימנע הצפת מחירים לתקופה של ששה חודשים. האיחוד יכול להטיל מסים נוספים אם יהיו בידיו הוכחות שהפלדה הסינית נמכרת מתחת למחיר העלות, בניגוד לחוקים.

תביעה נגד מיסוי הרכב הפיני

נציבות האיחוד האירופי החליטה להגיש תלונה לבית המשפט העליון של האיחוד האירופי כנגד שיטת מיסוי הרכב בפינלנד. התלונה טוענת, שחלקים מתקנות המיסוי על הרכב ותקנות מע"מ מתנגשות עם החקיקה של האיחוד האירופי.

האיחוד האירופי חולק על השיטה הפינית שהמע"מ בפינלנד מוטל על המחיר הכולל של הרכב. אבל יש זכות לקזז הוצאות עסקים שחייבים במע"מ. גם הנציבות מתלוננת נגד תקנות פיניות ביחס לקביעת שווי כלי רכב שהם פחות מששה חודשים לצרכי מס.

פינלנד נדרשת לתת תשובותיה על התלונה לבית המשפט העליון עד 25 בפברואר.

הרחבת האיחוד האירופי

טורקיה שוללת אלטרנטיבה לחברות מלאה באיחוד

טורקיה שוללת אלטרנטיבה לחברות מלאה באיחוד האירופי. ראש ממשלת טורקיה, רגפ טאיפ ארדואן, הבהיר שהתביעה של ארצו היא של חברות מלאה באיחוד או שלא תהיה חברה בו. הוא גם הבהיר, כי טורקיה פוסלת הצעות של שותפות מלאה, במקום חברות.

המשבר בדיונים בין האיחוד האירופי לטורקיה על חברות באיחוד הוביל לניסיונות להשגת פשרה. בין היתר, צרפת וגרמניה הציעו לטורקיה שבמקום שתצורף כחברה לאיחוד האירופי, יהיה הסכם על שותפות מלאה. עמדת ארדואן שהאיחוד האירופי חייב לקבל את טורקיה כחברה באיחוד, אשר תוכל לשמש כגשר בין המערב לעולם האיסלמי. לאחר שטורקיה תמלא את כל דרישות החברות, הבהיר ראש הממשלה, יש לקבל את טורקיה כחברה מלאה.

ראש ממשלת טורקיה עומד לקיים סבב שיחות במאי עם נשיא צרפת, ניקולאס סרקוזי, והקנאצלרית הגרמנית, אנגלה מרקל. הדיונים יתנהלו ביחס לבקשת טורקיה להתקבל כחברה באיחוד האירופי, זאת לאור ההתנגדות שהביעו שני ראשי הממשלות ביחס לצירופה של טורקיה כחברה באיחוד.

הסכם בין האיחוד לאוקראינה

האיחוד האירופי וממשלת אוקראינה הגיעו להסכם המסיר את המכשול העיקרי לקבלת אוקראינה כחברה בארגון הסחר העולמי. על פי ההסכם, אוקראינה תוריד חלק ממכסי היצוא על חומרי גלם. עתה יחלו הדיונים על הסכם סחר מקיף בין האיחוד האירופי לאוקראינה, כשלב לקראת דיונים בעוד כמה שנים על צירוף אוקראינה כחברה באיחוד האירופי.

האיחוד האירופי הוא השותף המסחרי הגדול ביותר של אוקראינה. מדינות האיחוד מייבאות 25 אחוז מהיצוא הכולל של אוקראינה, ואילו 42 אחוז מהיבוא של מדינה זו הוא ממדינות האיחוד האירופי. האיחוד רואה בשוק האוקראיני כשוק מתפתח הקולט מוצרי צריכה, בשל העלייה ברמת החיים.